

Innspill til innretning av Grønn industrifinansiering

Prosess21 skal gi strategiske råd og anbefalinger om hvordan Norge best kan få til en utvikling i retning av minimale utslipp fra prosessindustrien i 2050, og samtidig legge til rette for bærekraftig omstilling, vekst og verdiskaping. Prosessindustrien inngår i regjeringens satsing - Grønt Industriløft.

I budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti beskrives en "*markedsmessig finansieringsordning for grønne prosjekter i en tidlig- og oppskalingsfase, med ramme på 5 mrd. kroner. Ordningen skal ha en tapsavsetning på 35% og ikke inneholde konverteringsrettigheter*"

Prosess21 er positive og ser behovet for en slik finansieringsordning primært rettet mot bedrifter i en skalerings- og omstillingsfase. En ordning for Grønn industrifinansiering bør innrettes for omstilling av norsk industri og kutte klimagassutslipp. Grønt Industriløft veikart 2.0 peker på flere områder hvor det vil være behov for slik finansiering. Vi mener tilbudet må komplettere det som allerede tilbys gjennom andre virkemiddelaktører som Innovasjon Norge og Enova. Se eksempel for Hydrogen, Havvind og CCS på [Heilo | Enova](#).

Vi velger i det etterfølgende å kommentere på spørsmål som stilles i brev av 12.februar fra Nærings- og fiskeridepartementet og kompletterer med noen mer generelle betraktninger avslutningsvis:

- Ordningen med ramme på 5 mrd. kroner bør gjennomføres som en pilotfase med tilhørende suksesskriterier hvor det viktigste må være at ordningen er risikoavlastende og utløser privat kapital. Om ordningen får effekt bør den videreføres for å sikre kontinuitet.
- Prosjekter som finansieres gjennom ordningen bør bidra til å styrke oppbygging av grønne verdikjeder i Norge. Prosjektene må bidra til kutt i norske klimagasser og/eller indirekte til utslippsreduksjoner i andre virksomheter og sektorer i Norge og internasjonalt. Bidrag gjennom bedret energi-, effekt- og ressursutnyttelse bør også vurderes.
- Relevante bransjespesifikke næringer kan være definert av Grønt Industriløft veikart 2.0 (ni aktivitetsområder) og *Net Zero Industry Act* (åtte aktivitetsområder).
- Vi foreslår at ordningen er behovsbasert og at både Eksfin og Nysnø vurderes som leverandør av løsningen, eventuelt med mindre endringer i aktørenes mandat. Søknader bør behandles løpende.
- Ordningen bør støtte prosjekter som har stort egenkapitalbehov, byggetid og hvor kvalifiseringstid er lang. Ordningen kan bidra med lån for å redusere behov for egenkapital i en fase hvor risiko er høy og kapitalbehovet stort.
- Ordning bør støtte færre og større prosjekter. Låneomfang kan typisk ligge i området 0,5 til 1,5 mrd. kroner avhengig av prosjektets modenhet og omfang.
- Ordningen bør spesielt adressere finansiering av store grønne pilotprosjekter i en oppskalingsfase. Det er utfordrende å presist beskrive et slikt prosjekt, men eksemplifiserer ved: i.) finansiering av et industrielt pilotanlegg for nyutviklet produkt som skal kvalifiseres, ii.) finansiering av ny prosess som må testes i mindre, men industriell skala for verifisering av teknologi og iii.) supplering av ny prosess/produktlinje i eksisterende bedrift med separat markedsområde og kost-senter. Felles for prosjekter kan være lange og omfattende testregimer/kvalifisering i tett samarbeid med kunde.
- Punktet over indikerer et nedslagsfelt innenfor TRL-nivå 7-8, men kan også grense til TRL 9.
- Bedriften bør ha en investorgruppe etablert som har stilt eller skal stille egenkapital slik at et statlig lån kompletterer finansieringsbehovet for ferdigstilling og kvalifisering frem kommersielle kontrakter er signert.
- For å sikre privat risikotakning burde det være tilstrekkelig at staten begrenser finansieringen til en andel av prosjektet, f.eks. 30-40% og maks 50% av total prosjektkostnad/egenkapital, men dette er også avhengig av prosjektets modenhet.
- Negative covenants bør unngås – da blir man en ren markedsaktør, spesielt om ordningen ikke inneholder et klart subsidieelement eller preg av tilskudd. Positive covenants burde kunne være et tema, som f.eks. at lånet tilbakebetales dersom prosjektet lykkes (dermed må man sette opp noen kriterier for å definere graden av suksess).
- Det bør ikke være et krav om at Staten skal ha samme pris/margin som private – da overlater man til private å sette prisen og det kommer trolig til å gjøre ordningen lite attraktiv.
- Staten må kunne tilby finansiering som kombinerer ett eller flere av følgende forhold; lavere finansieringskostnad, lengre løpetid, reell risikotakning (dvs. i praksis et subsidielement).

- Lån under ordningen vil kunne ha en løpetid på opptil 10 år, men vil også avhenge av modenhet og lånegrad. Normalt skal 4-6 år være normalen med tanke på medgått tid fra bygging til kvalifisering av produkt/prosess og frem til investeringsbeslutning i full industriell skala. Ordningen bør ikke være med i finansiering av det etterfølgende industrielle prosjektet.

Avslutningsvis vil vi vise til Nysnø's [høringsinnspill](#) til *Ekspertutvalg for klimavennlige investeringer* som understreker behovet for den foreslåtte ordningen "Det er vår vurdering at en økende andel av klimainvesteringer fremover vil være knyttet til langsiktige teknologiløp, og utvikling av fysiske verdikjeder som har høyere kapitalintensitet og lengre horisont. Det er derfor fare for at vi kan stå ovenfor en markedssvikt som gjør at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter ikke nødvendigvis blir gjennomført på grunn av manglende langsiktighet og finansiering, og som dermed hemmer reduksjon av klimagassutslipp". Dette er betegnende, og vi tror en utvikling av Grønn industrifinansiering er ett av flere verktøy som må på plass.

Statsstøtteregler har og er strengt håndhevet i Norge og slik må det være. Vi er i en tid hvor flere land og regioner har sett behovet for å trappe opp satsingene som skal lede oss til en grønn industrialisering. EU parlamentet har [nylig vedtatt](#) *Net Zero Industry Act* (NZIA) som setter rammer for utvikling av grønne næringer. Landene i EU benytter *Temporary Crisis Transition Framework* (TCTF) for å sette rammene i den industrielle utviklingen. Norge bør så langt som mulig utvikle ordninger som ligger tett opp til det samme rammeverket. Siden starten av 2023 har USA aktivisert *Inflation Reduction Act* (IRA) som gjør det attraktivt for Norske bedrifter å etablere grønn og lav-utslippsindustri i USA. Uten konkurransedyktige rammebetingelser vil ny industri og nyinvesteringer i eksisterende produksjon legges til land der de samlede betingelsene er best.

Prosess21 har tidligere levert anbefalinger fra arbeidet mellom 2018 og 2021 og pekt å behovet for en helhetlig virkemiddelpakke for klimagassreduksjon og industrivekst. Vi mener det fremdeles er behov for å se på helhetlig innretning av virkemidlene, inkl. klimafinansiering. Prosess21 bidrar gjerne i et slikt arbeide.

Håvard Moe
Leder for styringsgruppen, Prosess21

Lars Petter Maltby
Direktør for Prosess21

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskreven signatur.